

טבעך בעולם

גלה את זהותך האמתית

החיים הסואנים מוציאים אותנו רבות מהמקום שלנו ממי שאנו רוצים וצריכים להיות. טוב מדי פעם לחזור ולברר האם אנו מממשים בחיינו את זהותנו האמתית האם אנו חיים בצורה תואמת למי שאנו רוצים וצריכים להיות? במאמר זה נצא למסע בעקבות אברהם אבינו ונברר את זהותנו האמתית.

בטרם נתחיל, נביא את דברי הרב קוק בהם מודגשת החשיבות הרבה בכך שאדם יכיר ויהיה נאמן לעצמו, וז"ל:

"כל אדם צריך לדעת, שקרוי הוא לעבוד על פי אופן ההכרה וההרגשה המיוחד שלו, על פי שורש נשמתו, ובעולם זה, הכולל עולמים אין ספורות, ימצא את אוצר חייו. אל יבלבלוהו תוכנים שוטפים אל תוכו מעולמות זרים, שאינו קולטם כהוגן, שאינו מוכשר לאגדם יפה בצרור החיים שלו. אלה העולמות ימצאו תיקונם במקומם, אצל המסוגלים לבנינם ושכלולם. אבל הוא צריך לרכז את חייו בעולמותיו הוא, בעולמות הפנימיים שלו, שהם לו מלואים כל ומקיפים את כל. חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, גדולה ענותנית זו מאשרת היא את האדם, ומביאתו לשלמות העליונה, העומדת ומחכה לו, ובהיותו צועד בדרך חיים בטוחה זו, במסלולו המיוחד, באורח צדיקים המיוחד שלו, ימלא גבורת חיים ועליזות רוחנית, ואור ד' עליו יגלה, מהאות המיוחד שלו בתורה יצא לו עזרו ואורו". (שמונה קבצים קובץ ד, ו).

אם כן, הרב מלמד אותנו שאנו קרואים לחיות על פי אופן ההכרה וההרגשה המיוחדת שלנו וכאשר נעשה זאת נתמלא באנרגיה חיובית "גבורת חיים ועליזות רוחנית".

בראשית כל, אבקש מכם לענות על שאלה מאוד פשוטה, שיתכן מאוד וזו הפעם הראשונה שאתם עונים עליה והיא:

1) מי את/ה?

כן ממש כך, מי את/ה? כתוב/י את תעודת הזהות של עצמך שמי שיקרא אותה יכיר אותך. כתוב/י בחופשיות.

יופיי, אחרי שכתבת/ה תחזור/י לקרוא את הרשימה ושים/י לב לדברים שכתבת/ה, האם כתבת/ה את המקצוע שלך? את עברך אולי את עתידך? האם בתעודת הזהות שלך יש תיאור מראה? האם כתבת/ה את הדעות שלך? אולי אגינדה פוליטית חברתית וכדומה? אולי כתבת/ה רגשות? מקום המגורים? משפחה? ייחוס? לעת עתה הינך מתבקש/ת רק לשים לב למה שכתבת/ה. מעניין לראות עם מה אנו מזהים עצמנו, לא כן?

כעת ניגש להעמיק בנפשנו דרך הציווי שנאמר לאברהם "לך לך"...

לאתקנא דרגא דילך (זוהר)

(א) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶלְךָ אֱלֹהֶיךָ לְדִלְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבְּרִית אֲבִיךָ אֲלֵהָרָץ אֲשֶׁר אָרַבְתָּ: (ב) וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדֶּלְהָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְּרַכָּה: (בראשית פרק יב)

כידוע כל מילה בתורה מדויקת, ונשאלה השאלה, מדוע הכפילות בציווי "לך לך", היה מספיק ונכון יותר לומר "לך" או "צא", לא כן?

עוד שאלה שעולה באשר לציווי זה היא - במה זכה אברהם שהקב"ה פונה אליו, מברך אותו ונותן לו את הארץ הטובה? הרי לא כתוב לפני כן שאברהם היה צדיק או עשה איזה מעשה טוב כלשהו.

"מה טעם שיאמר לו הקדוש ברוך הוא עזוב ארצך ואיטיבה עמך טובה שלא היתה כמוהו בעולם, מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד אלהים או צדיק תמים ... ומנהג הכתוב לאמר התהלך לפני ותשמע בקולי ואיטיבה עמך כאשר בדוד ובשלמה, וכענין התורה כולה" (רמב"ן בראשית פרק יב פסוק ב)

השפת אמת מתרץ ומסביר, ע"פ ספר הזוהר, כי הציווי "לך לך" לא הופנה לאברהם בלבד, לדבריו, ישנו קול שפונה לכל באי עולם ואומר לכל אדם ואדם "לך לך", אולם, רוב ככל האנשים מתעלמים מקול זה, השבח של אברהם, שבזכותו זכה למה שזכה, הוא בכך שהיה היחיד באותו הדור ששמע לקול הזה ופעל על פיו.

"רמב"ן הקשה שנאמר לך לך בלי שנוכר מקודם חיבתו. ובזוה"ק נראה כי זה עצמו השבח ששמע זה המאמר לך לך שנאמר מהשי"ת לכל האנשים תמיד כמ"ש וי לאינון דשינתא בחוריהון ואאע"ה שמע וקיבל. וממילא נקרא רק הדיבור אליו כי הלא לא נמצא מיוחד לשמוע רק הוא אבל בודאי זה השבח בעצמו שהי' מוכן לקבל המאמר" (שפת אמת בראשית פרשת לך לך)

אולם, צריך להבין מהי כוונת הציווי הזה הפונה לכל באי עולם? אם נסתכל בהמשך ספר הזוהר נבין:

"ויאמר יי' אל אברם לך לך אמר ר' אלעזר לך לך לגרמך לאתקנא גרמך (לאתקפא) לאתקנא דרגא דילך..." (זוהר כד א פרשת לך לך דף עו עמוד ב)

כלומר, הקב"ה פונה לכל באי עולם לתקן את עצמם, לתקן את המדרגה המיוחדת להם בעולם. במילים אחרות הקב"ה פונה בקול חרישי לכל אדם ואדם בעולם ואומר לו תהיה מי שאתה אמור להיות.

לפי זה, הפירוש למילה "לך לך", היא - "לך לעצמך" למי שאתה באמת תוציא לפועל את טבעך האמתי את טבע נשמתך. ע"פ האמור נבין את פירוש רש"י על הפסוק בדרך חדשה, רש"י כתב כך:

"לך לך - להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול... ועוד שאודיע טבעך בעולם" (רש"י בראשית פרק יב)

לפי דברינו אין הכוונה להודיע לעולם מי הוא אברהם, אלא הכוונה היא להודיע לעולם ולאברהם עצמו מי הוא אברהם, וכדברי השפת אמת:

"ויז"ש לך לך להודיע טבעך בעולם להוציא מכת אל הפועל שורש נפשו ועצמותו". (שפת אמת בראשית פרשת לך לך).

אם כן, ישנו קול שפונה גם אלינו ואומר לנו ללכת לעצמנו להכיר את עצמנו להביא את האני האמתי שלנו לידי ביטוי, להיות מי שאנו צריכים להיות. השאלה היא, כיצד עושים זאת? התשובה נמצאת בהמשך הפסוק...

"וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק אֶל־אֲבָרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ ..."

כלומר, בשביל לחיות את זהותנו האמתית אנו צריכים להתנתק מהארץ מהמולדת ומהמשפחה, שהטביעו בנו רצונות ומחשבות שיתכן מאוד שהן בניגוד לזהותנו.

בטרם תרכשו כרטיסי טיסה, תנו לי לנסות לחסוך לכם את הכסף והטרחה, ולהעביר אתכם את התהליך בביתכם...

אם כן, הזיהוי שלנו כפי שכתבנו אותו בפתיחה אינו מדויק לנו, הרבה ממה שכתבנו שם הוא תוצאה של המשפחה והחברה והתרבות בה גדלנו, ההרגלים שרכשנו, כל אלו השפיעו עלינו רבות הן במידות הן ברצונות והן במחשבות. תארו לכן שהייתם נולדים במקום אחר, למשפחה שונה מאוד ממשפחתכם ולאג'נדה ותרבות שונה, בוודאי שלא הייתם כפי שאתם היום, מן הסתם הייתם חושבים אחרת, מקבלים החלטות אחרות וכו', בעצם חייכם היו יכולים להיות שונים מאוד ואפילו הפוכים לגמרי מחייכם כפי שהם היום, לא כן?

שמבינים זאת, נשאלת השאלה האם אנו (על כל המשתמע מכך) תוצאה של נסיבות בלבד? או שמא יש בנו איזה שהוא 'ציר' יציב שלא משתנה עקב הנסיבות?

"האדם אינו יציר הנסיבות; הנסיבות הן יציר האדם" אמר בנג'מין ד'זוראלי¹, האומנם???

התשובה היא כפי שראינו לעיל, יש לנו זהות פנימית מולדת וזהות חיצונית נרכשת, הזהות החיצונית אכן משתנה לפי הנסיבות, החברה והמשפחה בהם גדלנו, אך זהותנו הפנימית היא זהות שלא משתנה היא טבע נשמתנו, היא הציר היציב שבנו שכאשר אנו נאמנים לה יש בחיינו הרמוניה ויציבות וכאשר אנו מתכחשים לה אנו נתונים לשינויים ע"פ נסיבות החיים. עבודת חיינו היא כמו אברהם לצעוד בכיוון של מציאת זהותנו הפנימית, ובשביל כך צריך להתנתק מהסביבה שעיצבה את זהותנו החיצונית שיתכן מאוד שהרחיקה אותנו בקצת או בהרבה מזהותנו הפנימית, וכפי שהרחיב ר' נחמן:

וְזָהוּ, לֵךְ לְךָ, 'לֵךְ' דִּיקָא, שְׂכַל הַלּוֹכֵד וְנִסְיַעְתֵּךָ יִהְיֶה לְךָ וְאֵלֶיךָ לְבַד, הִינּוּ לְעַצְם נִקְדַּת הָאֵמֶת שְׁזָה עֲקָרָךְ וְחִיּוּתְךָ, כִּי עֲקָר הָאֵדָם הוּא הַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה שְׁבוּ שְׁזָה כֹּל הָאֵדָם ... הִינּוּ שְׂכַל הַלּוֹכֵד בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת תִּלְךְ רַק לְךָ לְעַצְמְךָ לְעַצְם נִקְדַּת הָאֵמֶת הַמְּשֻׁרָשׁ בְּךָ וְלֹא תִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם הַסְּתוֹת וּפְתוּיִים שֶׁל הַשְּׁקָר הַמְּחֻשֵׁד ... וְזָהוּ לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, כִּי כַּמָּה מִיְנֵי חֻשָׁד וְשִׁקְרִים הַנִּמְשָׁכִים מֵאֶרֶץ, דְּהִינּוּ מִהַעִיר וְהַמְּדִינָה שְׁנִתְגַּדַּל בָּהּ ... וְכֵן וּמְמֹלַדְתֶּךָ, דְּהִינּוּ שְׂיַצָּא מִהַרְע וְהַחֻשָׁד שְׂיֵשׁ בּוֹ מִצַּד הַהוֹלְדָה ... וְכֵן וּמִבֵּית אָבִיךָ שֶׁהוּא מְשַׁפְּחָתוֹ, כִּי יֵשׁ כַּמָּה שְׁטוּתִים וְשִׁקְרִים שְׁנִדְבָק בּוֹ מִצַּד מְשַׁפְּחָתוֹ שְׂמַחֲזִיקִים עֲצָמָן לְמִנְחָסִים גְּדוֹלִים וְכֹאֲלוּ כֹּל הַכְּבוֹד שֶׁיֵּךְ לָהֶם וְכִיּוֹצֵא בְּזָה שְׂאָר שְׁטוּתִים וּבְלָבוּלִים, וּמְכַלֵּם צָוָה לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שְׂיַצָּא וְיִלְךְ מֵהֶם לְךָ דִּיקָא, דְּהִינּוּ לְעַצְמְךָ שֶׁהוּא עַצְם נִקְדַּת הָאֵמֶת שֶׁהוּא כֹּל הָאֵדָם כְּנ"ל, וְאֵז תְּבוֹא אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֶרְאֶךָ שֶׁהוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל ... וְנִבְרָכוּ וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת נְסִים וְכוּ', כִּי לְכָל זֶה תִּזְכֶּה עַל יְדֵי הָאֵמֶת וְכְנ"ל: (ליקוטי הלכות, חו"מ, גניבה ה, ה).

¹ סופר ומדינאי בריטי ממוצא יהודי (כפי שמעיד שמו "בנימין הישראלי") היה ראש ממשלת בריטניה.

כפי שאמרתי, טרם נקנה כרטיסי טיסה ננסה לעשות את התהליך בבית, אז השאלה הבאה היא :

2) מי את/ה רוצה להיות? מהי הזהות בה את/ה חפץ/ה?

כדי להגיע "לנקודת האמת", נעשה תרגיל בדמיון, דמיינו את עצמכם נולדים למשפחה אחרת, במקום ובתרבות אחרת, בחרו את המשפחה, המקום והתרבות כפי רצונכם כפי מה שמשרת אתכם בכדי להגיע לזהות הרצויה. תשתחררו גם מגבולות המידות וההיגיון שלכם וענו על השאלה.

איך ההרגשה? אם הרגשתם תחושה של עונג שמחה ושחרור זה מראה שנגעתם בנקודת האמת שלכם. אם הרגשתם לחץ, ייתכן שאתם עדיין חולמים חלומות של אחרים (אם כך לחזור על התרגיל בשנית).

מפתח הברכה

אחרי שעניתם על השאלה הקודמת, באו ונלטש עוד את הזהות שלנו.

מן הסתם כתבתם בתעודת הזהות החדשה שלכם, דברים מוגדרים כמו מקצוע, עשייה מסוימת, מקום מגורים וכדומה, כל הגדרה כזו קצת מגבילה אתכם במקום אחר, הגדרה היא מלשון 'גדר', יש משהו בתוך הגדר ויש משהו מחוץ ויתכן שע"י הגדרה מסוימת הוצאתם החוצה דבר אחר ששייך לכם.

בשביל ליתן 'לאני' שלכם להופיע במלואו, צריך לצאת מן ההגדרות. הרב קוק קורא לזה "ביטול הצורה הדמיונית", לדבריו, רק לאחר שנבטל את הצורה הדמיונית נאפשר לכל הדברים שקשורים אלינו לקבוץ אליו בצורה טבעית, וז"ל:

"... בזה שישתפל עד לכדי הנמכת הרוח היותר קיצונית, עד לכדי ביטול הצורה הדמיונית הפרטית, ואנכי תולעת ולא איש, עד לכדי ביטול היש בעומק עצמו, ואנחנו מה. אז יכיר את כל זיק של אמת, את כל ברק של יושר, המשוטט בכל מקום שהוא. והכל יקבץ אליו, בלא שום שנאה קנאה ותחרות, ואור השלום ועז הגבורה עליו יופיע, הוד הרחמים, ופאר האהבה עליו יזרח ... (אורות הקודש ח"ג התבודדות והתגלות הנשמה פסקה ג)

לדברי השפת אמת 'מפתח הברכה' נמצא בעניין הזה של דיבוק שלנו בצורה הפנימית הרוחנית שלנו, וז"ל:

"וזהו עצמו פי' לך לך שהאדם יש בו יצירה פנימיות שערי בינה בלב אבל מתלבש בצורה חזונית וכמו שהי' במצרים שהוציאנו ה' משערי טומאה והכנסנו לחמשים שערי בינה. כן הוא בפרט גם כן זה לך לך לצאת מלבוש הגשמי להתדבק בצורה הפנימיות... ואיתא לך לך בגי' מאה ובוזה"ק מפתחא דמאה ברכאן² .

אחרי התרגיל הבא הדברים יובנו יותר.

עכשיו אבקש מכם להתבונן בזהות הרצויה שכתבתם לעיל ולהוציא משם את "הצורה הפנימית" כלומר, אם לדוגמא כתבתם שהנכם חפצים לגור במזרח הרחוק, חישבו מדוע? האם זה נובע מרצון להיות רוחני יותר? רגוע יותר? פשוט יותר? במידה וכתבתם שהמקצוע שלכם הוא סופר/ת שאלו את עצמכם מדוע זה מדבר אליכם? האם זאת מאחר ואתם חפצים להשפיע? אולי להתעסק ביצירה? אולי להחכים או להתעמק בדברים? בדרך זו תעברו על הרשימה שכתבתם לעיל, ותתבוננו וכתבו מי אתם רוצים להיות ב'הווייה' שלכם.

כגון: רגוע, אוהב, נבון, חרוץ, מעצים, מעניק, מצחיק וכדומה.

(3) מי אני רוצה להיות? (בהווייה)

"את מוצא שלשה שמות נקראו לו לאדם, אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד מה שקוראין לו בני אדם ואחד מה שקונה הוא לעצמו, טוב מכולן מה שקונה הוא לעצמו".
(מדרש תנחומא פרשת ויקהל סימן א)

"עומק רום ועומק תחת" (ספר יצירה)

עכשיו, אחרי שאנו יודעים מי אנו רוצים להיות ברובד הרוחני שהוא הרובד המדויק יותר, אנו יכולים לגזור דרכים מעשיות להביא את הזהות בה אנו חפצים, לידי ביטוי:

"אך האדם צריך ... להמשיך הארת הנשמה בגוף. וז"ש והיו הדברים כו' אשר אנכי מצוך כו' על לבבך. וכי שמעי בת וראי אחי"כ והטי אזנך ושכחי כו'. שאחר שזוכין להסתכלות הנ"ל בכח הנשמה צריכין להטות הגוף להתדבק בכח הנשמה ... ואז ויתאו המלך יפיך. וכפי הארת הנשמה בגוף כך יכולין לשכוח הבלי עולם". (שפת אמת שמות פרשת יתרו)

² הזוהר אומר כי הגימטרייה של המילה "לך לך" הוא מאה, כנגד מאה הברכות שצריך לברך בכל יום.

לשם כך ענו על השאלות הבאות:

4) מה תעשה/י שיביא את מי שאת/ה רוצה להיות לידי ביטוי?

5) ממה את/ה צריך/ה להימנע בכדי להיות מי שאת/ה רוצה להיות?

6) בכדי להטמיע בנו את זהותנו האמיתית, קראו בכל בוקר במשך שבועיים את רשימת ההוויות שרשמתם בתרגיל 3, ובחרו בכל יום דבר אחד אותו תעשו שיביא את אחת מן אותם הוויות לידי ביטוי במציאות.

כל שנשאר לנו הוא להתחייב להיות מי שאנו אמורים להיות. אם אנו לא נהיה מי שאנו אמורים להיות מי ישלים את החסר?!, ואם לא עכשיו אימתי?!

בהצלחה רבה!

"אני צריך לדבר הרבה אודות עצמי. עניני עצמיותי מכרחים להתברר לי הרבה מאד. בהבנתי את עצמי אבין את הכל, את העולם ואת החיים, עד הגעת הבינה למקור החיים". (שמונה קבצים קובץ ז, קפט).

הרב יוגב שמחון

מכון לקריירה כייעוד, מנחה קבוצות

LL.M במשפטים מגמת יישוב סכסוכים וגישור